

Številka: 099-3/2026/8 40003

Datum: 23. 4. 2026

Poslanci Državnega zbora Republike Slovenije

ZADEVA: Predlogi za izboljšavo boja proti korupciji v Republiki Sloveniji

Komisija za preprečevanje korupcije (Komisija) je neodvisni državni organ, ki nadzira ravnanje funkcionarjev in javnih uslužbencev ter preprečuje korupcijo in nepravilnosti, zato želimo z vami, poslankami in poslanci 10. sklica Državnega zbora Republike Slovenije, aktivno sodelovati pri spremembah za izboljšanje učinkovitosti boja proti korupciji. V času pred in po volitvah ste te cilje večkrat naslovili, zato si nadejamo, da bo tokratni sklic konstruktivno pristopil k izboljšavam trenutnega sistema.

Sodobni boj proti korupciji temelji na dvojem, **pregonu korupcije in njenem preprečevanju**, ki ga sestavljata tako nadzor nad pravili omejitev tveganj za nastanek korupcije kot izobraževanje, ki dolgoročno vodi k večjemu odklonilnemu odnosu do korupcije.

In prav slednje v Republiki Sloveniji počne Komisija s temeljno nalogo zagotavljanja **integritetnega in transparentnega delovanja države** ter zmanjševanjem tveganj za nastanek korupcije – vključno z nadzorom za ta namen že vzpostavljenih institutov, kot so nasprotje interesov, nezdružljivost funkcij, lobiranje in premoženjsko stanje funkcionarjev. Nadzorujemo 27.000 zavezancev za prijavo premoženjskega stanja, okoli 3.000 pravnih oseb glede vzpostavljenega sistema za zaščito prijaviteljev in okoli 2.000 institucij glede vzpostavljenega in delujočega načrta integritete. Poleg tega redno izvajamo delavnice za otroke in mlade (lani jih je bilo vključenih več kot 450). Otroke in mlade ozaveščamo preko mesečnih objav v uveljavljenih otroških in mladinskih revijah in v okviru projektov, ki jih izvajajo nevladne organizacije. Naše dejavnosti za mlade so redno predstavljene kot dobre prakse na mednarodnih dogodkih, lani je bila prav na pobudo Komisije na Konferenci držav pogodbenic Konvencije Združenih narodov za boj proti korupciji sprejeta resolucija OZN o izobraževanju otrok in mladih o etiki, integriteti in preprečevanju korupcije.

Primerjalno gledano države za boj proti korupciji uporabljajo različne institucionalne modele, pri čemer pa je ločitev med preprečevanjem in pregonom vedno zelo jasna. Tozadevno se kot primer dobre prakse na evropski ravni največkrat omenja Francija, v kateri od leta 2013 ključne stebre boja proti korupciji predstavljajo organ za transparentnost javnega sektorja (Haute Autorité pour la transparence de la vie publique), ki bdi nad

premoženjskim stanjem, nasprotjem interesov in institutom vrtljivih vrat; specializirano finančno tožilstvo, zadolženo za pregon korupcije, davčnih utaj, finančnega kriminala (Parquet national financier), prav tako imajo nacionalno pristojnost za druge najtežje primere; specializirana policijska enota, organizirana v okviru policije, a pod usmeritvami tožilstva, ki preiskuje finančni in korupcijski kriminal (Office central de lutte contre la corruption et les infractions financières et fiscales). Leta 2016 so dodali še novo institucijo, nacionalni organ za preventivo in skladnost, ki bdi nad zaščito prijaviteljev, lobiranjem in programi integritete v podjetjih (Agence française anticorruption).

26. marca 2026 je Evropski parlament potrdil **protikorupcijsko direktivo EU**, ki jo je ta terek dokončno potrdil tudi Svet EU. Direktiva določa minimalne standarde glede kaznivih dejanj, sankcij in organizacije sistema. Poseben poudarek daje preventivi ter zahteva obstoj ločenih, funkcionalno neodvisnih organov za preprečevanje korupcije in za pregon kaznivih dejanj s področja korupcije¹. Slovenija jo bo morala v dveh letih prenesti v notranji pravni red. Direktiva torej **utrjuje prav tak sistem**, ki je v Sloveniji **že vzpostavljen**. Zahteva po ločenih sistemih preprečevanja in pregona korupcije pa izhaja tudi iz Konvencije Združenih narodov proti korupciji², ki preventivo navaja kot temelj učinkovitega sistema boja proti korupciji.

Evropski in mednarodni pravni okvir tako jasno določata, da mora biti sistem boja proti korupciji zasnovan na ločitvi med preventivnimi in represivnimi funkcijami. Organi preprečevanja korupcije lahko namreč svoje naloge učinkovito opravljajo le, če so **organizacijsko in funkcionalno neodvisni od izvršilne oblasti ter organov pregona**. Takšna neodvisnost omogoča nepristranski nadzor nad nosilci javnih funkcij, dosledno uveljavljanje pravil integritete ter pravočasno prepoznavanje sistemskih tveganj. Vsak poseg v to neodvisnost bi dejansko zmanjšal učinkovitost preventivnega delovanja in oslabil celoten sistem boja proti korupciji.

Kljub vzpostavljenim institucionalnim in pravnim okvirjem pa se Slovenija še vedno sooča s pomembnimi izzivi na področju preprečevanja korupcije. V javnem prostoru je bilo v preteklih letih zaznati številne politične zaveze k izboljšanju stanja in spremembam krovnega Zakona o integriteti in preprečevanju korupcije (ZIntPK), vendar te napovedi prepogosto niso bile podprte z dejansko politično voljo za njihovo uresničitev. Posledično ostajajo določena področja razpršena, ponekod ureditve nejasne ali celo medsebojno neskladne, kar vodi v pravne praznine in neenako obravnavo zavezancev. Takšno stanje zmanjšuje učinkovitost nadzora, slabi preventivne mehanizme ter negativno vpliva na zaupanje javnosti v delovanje državnih institucij.

Največji izzivi na področju preprečevanja korupcije:

- a. Postopek pred Komisijo ni dovolj dorečen. Ob prekrškovem in upravnem postopku Komisija najpomembnejše odločitve izdaja na podlagi posebnega ugotovitvenega postopka, ki je urejen v ZIntPK. Zaradi nejasnosti postopka prihaja do

¹ 22. člen Direktive EU

² 6. člen Konvencije Združenih narodov proti korupciji

nerazumevanja in nasprotujočih si interpretacij (lahko tudi zlorabe procesnih pravic), tako na strani obravnavanih oseb kot sodišč.

- b. Sodni postopki trajajo predolgo. Ne glede na to, da ZIntPK³ določa, da Upravno sodišče o tožbi odloči v treh mesecih od vložitve, tek trajanja sodnih postopkov merimo v letih. Trenutno je na upravnem sodišču odprtih 16 sodnih zadev o ugotovitvah Komisije, sedem od teh je bilo vloženi v prvi polovici leta 2024, marca letos pa je na primer bila izdana sodba glede tožbe, vložene januarja 2023. Zaradi dolgotrajnega odločanja na sodišču zadeve, ki so vrnjene v ponovno odločanje, v večini primerov zastarajo.
- c. Nezdržljivost funkcij ni jasno urejena. Razpršena je po številnih zakonih, kar vodi v pravne praznine ter nepriemerljiv in neenakopraven položaj različnih funkcionarjev. Prav tako ni jasno, katere dodatne dejavnosti lahko funkcionar dejansko opravlja oz. za katere potrebuje dovoljenje (na primer kaj se šteje za upravljanje z lastnim premoženjem in ali je razlika, če posameznik svojo nepremičnino oddaja v najem kot fizično oseba, preko Airbnb ali preko registrirane dejavnosti).
- d. Sankcije pogosto niso dovolj učinkovite. Na primer, kljub ugotovljeni nezdržljivosti in izrečeni globi funkcionarji nezdržljivosti še vedno ne odpravijo. Globe za nekatere prekrške so prenizke, v nekaterih primerih kršitev pa neposredne sankcije zakonsko v ZIntPK sploh ni predvidene (na primer za kršitve integritete).
- e. Institucije in organi se ne odzivajo na dana priporočila. Če Komisija zazna, da na določenem področju obstajajo sistemska korupcijska tveganja, izda priporočila za pravilno ravnanje.⁴ Institucije in organi se pogosto na priporočila niti ne odzovejo, kar pomeni, da korupcijska tveganja še naprej obstajajo.
- f. Zakonodaja glede lobiranja ni dovolj razumljiva, zato v praksi pogosto ni jasno, kaj lobiranje sploh je. Lobiranci poročajo o tehničnih sestankih, medtem ko znatna vplivanja niso razkrita javnosti. Zaradi omejenega kroga, kdo lahko lobira v imenu interesnih organizacij, se večje članske organizacije, kot so na primer zbornice, srečujejo s težavami pri opravljanju svojega osnovnega poslanstva.

Ukrepi za reševanje izzivov:

- a. Smiselna in celovita ureditev postopka pred Komisijo za hitrejše in učinkovitejše obravnavanje ob spoštovanju procesnih pravic obravnavanih oseb.
- b. Zadeve Komisije se morajo v sodnih postopkih obravnavati prednostno.

³ 5. odstavek 15. člena ZIntPK

⁴ 10. odstavek 13. člena ZIntPK

- c. Vsa pravila o nezdružljivosti funkcij naj se celovito in primerljivo za različne skupine funkcionarjev uredijo v ZIntPK. Jasno in konkretno naj se opredeli, katere dodatne dejavnosti so dovoljene.
- d. Zvišanje glob za prekrške, uvedba dodatnih upravnih sankcij za ugotovljene kršitve (na primer znižanje ali zadržanje plače oz. nadomestila plače). Uvesti je potrebno konkretne sankcije za kršitev integritete, na primer začasno prepoved opravljanja določenih funkcij.
- e. Uvedba obveznega odziva na priporočila Komisije.
- f. Jasnejša in enostavnejša ureditev lobiranja; opredelitev javnega razvida, v katerega bi zavoljo transparentnosti in zakonitosti vpisale osebe, ki so povezane z interesnimi organizacijami (in torej niso registrirani lobisti) ter lahko zanje lobirajo.

Poleg ustreznega zakonodajnega okvirja pa je za učinkovit boj proti korupciji nujen tudi **dobro delujoč sistem preiskovanja in pregona** koruptivnih ravnanj. Zato je treba okrepiti delo organov preiskovanja, pregona in razsojanja z namenom hitrih in učinkovitih postopkov v primeru korupcijskih kaznivih dejanj. Potrebno je tudi ugotoviti, ali preiskovalne skupine vseh pristojnih institucij, ki delujejo na podlagi *Uredbe o sodelovanju državnega tožilstva, policije in drugih pristojnih državnih organov in institucij pri odkrivanju in pregonu storilcev kaznivih dejanj ter delovanju specializiranih in skupnih preiskovalnih skupin*, res (so)delujejo tako, kot je bilo mišljeno, oziroma ali je morda že z boljšo implementacijo Uredbe in okrepitvijo obstoječih institucij mogoče izboljšati boj proti korupciji.

Za uspešnost institucionalnih sprememb pa je predvsem nujno, da načrti temeljijo na natančni analizi stanja, vključevanju vseh relevantnih organov ter celostni identifikaciji težav in ozkih grl. Le takšne, dobro premišljene, spremembe bodo zares učinkovite. Zato si želimo, da bi v sodelovanju z vami in vsemi pristojnimi organi v tem mandatu resnično okrepili in izboljšali boj proti korupciji.

Lepo pozdravljeni,

mag. Aleš KOCJAN

Katarina BERVAR STERNAD

Tina DIVJAK

namestnik predsednice

predsednica

namestnica predsednice

Poslano:

- naslovníku (po e-pošti).